

Marcin Łuszczuk

Politechnika Opolska
Wydział Ekonomii i Zarządzania
Katedra Ekonomii, Finansów i Badań Regionalnych
m.luszczuk@po.opole.pl

ZMIANY W FUNKCJONOWANIU OTWARTYCH FUNDUSZY EMERYTALNYCH – IMPLIKACJE DLA FINANSÓW PUBLICZNYCH W POLSCE

Streszczenie: Pogarszający się stan finansów publicznych w Polsce powoduje, że podejmowane są często dość nieoczekiwane i kontrowersyjne decyzje w zakresie poprawy ich kondycji. Za takie należy uznać wprowadzenie zmian w funkcjonowaniu otwartych funduszy emerytalnych, w tym korekty sposobu redystrybucji składek na ubezpieczenie emerytalne i przeniesienie części aktywów, którymi zarządzały do sektora publicznego.

Zdaniem autora przyjęte zmiany mają na celu przede wszystkim utrzymanie długu publicznego poniżej ustawowych progów ostrożnościowych, w mniejszym zaś stopniu służą zapewnieniu stabilności systemu emerytalnego w Polsce. Reforma w takim kształcie podważa zaufanie społeczeństwa i spowoduje w przyszłości wzrost obciążeń płatników składek oraz budżetu państwa na rzecz systemu emerytalnego.

Słowa kluczowe: finanse publiczne, fundusze emerytalne.

Wprowadzenie

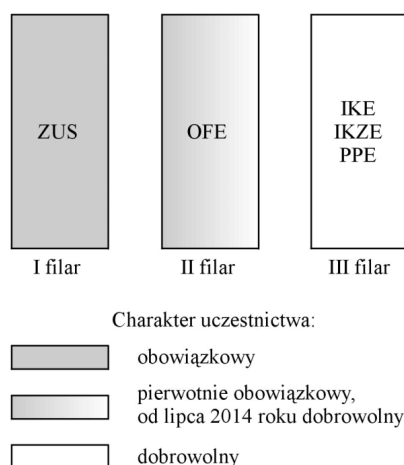
Jedną z przyczyn rosnącego osłabienia finansów publicznych w Polsce jest trwający od kilku już lat spadek koniunktury gospodarczej na świecie. Fakt występowania tzw. wydatków sztywnych i wręcz nadmiar ważnych społecznie celów uniemożliwia skuteczne przeciwdziałanie narastaniu długu publicznego poprzez ograniczanie wydatków budżetowych. W przedstawionych warunkach rządzący decydują się na dość nieoczekiwane i kontrowersyjne działania zmierzające do utrzymania zadłużenia państwa na bezpiecznym poziomie.

Celem artykułu jest omówienie wprowadzonych na początku 2014 r. zmian w funkcjonowaniu Otwartych Funduszy Emerytalnych i ich konsekwencji dla fi-

nansów publicznych w Polsce. Z jednej strony przynoszą one obniżenie poziomu państwowego długu publicznego do PKB i kosztów jego obsługi, z drugiej zaś strony powodują radykalne zmniejszenie stanu aktywów zgromadzonych w tzw. filarze kapitałowym. Brak stabilności i przewidywalności funkcjonowania systemów emerytalnych jest z kolei jednym z istotnych czynników, które sprzyjają pogłębianiu się depresji demograficznej.

1. Usytuowanie Otwartych Funduszy Emerytalnych w systemie ubezpieczeń emerytalnych

Otwarte Fundusze Emerytalne (OFE) w polskim systemie ubezpieczeń społecznych funkcjonują na mocy ustawy, która weszła w życie z początkiem 1999 r. [Ustawa 1997; Ustawa 1998]. Wprowadzona wówczas reforma znacząco zmieniła dotychczas istniejący system, w tym ubezpieczenia emerytalne. W konsekwencji nastąpił podział jednego spójnego dotąd systemu na trzy filary (rys. 1).

Rys. 1. Reforma systemu emerytalnego w Polsce

Źródło: Opracowanie własne.

Pierwszy z filarów to system mający pierwotnie charakter *pay-as-you-go*, a jego podstawę stanowi Fundusz Ubezpieczeń Społecznych. Jest on obligatoryjny dla osób zatrudnionych poza rolnictwem¹. Środkami zgromadzonymi w I filarze zarządza fundusz państwowy.

¹ Osoby prowadzące gospodarstwa rolne lub działalność zaliczaną do działów specjalnych produkcji rolnej wraz z pracującymi z nimi domownikami są zwolnione z obowiązku uczestnictwa w powszechnym systemie ubezpieczeń społecznych. Mają one możliwość opłacania składek na ubezpieczenie społeczne w KRUS.

Drugi filar stanowią mające osobowość prawną Otwarte Fundusze Emerytalne. Przedmiotem działalności funduszy jest „gromadzenie środków pieniężnych i ich lokowanie z przeznaczeniem na wypłatę członkom funduszu emerytury po osiągnięciu przez nich wieku emerytalnego oraz emerytury częściowej (...) lub okresowej emerytury kapitałowej” [Ustawa 1997, art. 2, ust. 2]. Początkowo udział w OFE, dla osób urodzonych po 31 grudnia 1968 r., był obowiązkowy. Osoby urodzone przed 1 stycznia 1949 r. miały z kolei ustaloną wysokość świadczeń emerytalnych na podstawie przepisów obowiązujących przed 1999 r. Dla ubezpieczonych urodzonych po 31 grudnia 1948 r., a przed 1 stycznia 1969 r., z wyjątkiem osób już pobierających emeryturę, ustawodawca pozostawił pierwotnie dowolność wyboru przystąpienia do OFE [Ustawa 1998, art. 111, ust. 2-3]. Po zmianach wprowadzonych w 2014 r. odprowadzanie części składek do OFE jest dobrowolne. Pozostał natomiast obowiązkowy podział składki emerytalnej na część repartycyjną i kapitałową.

Trzeci, ostatni filar stanowią dobrowolne ubezpieczenia i gromadzenie oszczędności, które mają w przyszłości stanowić dodatek do świadczeń uzyskiwanych z obowiązkowych elementów systemu. Uczestnictwo w III filarze ubezpieczeń możliwe jest poprzez indywidualne oszczędzanie bądź inwestowanie na rynku kapitałowym, lub też w formach przewidzianych przez ustawodawcę:

- pracowniczych programów emerytalnych (PPE) [Ustawa 2004a],
- indywidualnych kont emerytalnych (IKE),
- indywidualnych kont zabezpieczenia emerytalnego (IKZE) [Ustawa 2004b].

Wybór preferowanych przez ustawodawcę sposobów oszczędzania jest związany z pewnymi korzyściami podatkowymi, które są zróżnicowane w zależności od wybranej formy oszczędzania. W funkcjonującym w polskim systemie IKE oraz PPE przyjęto rozwiązanie, zgodnie z którym podatkiem dochodowym są opodatkowane wpłaty na rachunki emerytalne, natomiast wypłaty oraz dochody inwestycyjne są zwolnione z podatku. Odmienne rozwiązania przyjęto z kolei w przypadku IKZE. Dla tej formy oszczędzania zdecydowano, że wpłacone środki zostaną zwolnione z opodatkowania. Ich wypłata w przyszłości będzie już jednak opodatkowana. Pierwotnie wypłata z IKZE po zakończeniu okresu oszczędzania przez oszczędzającego, zwrot środków zgromadzonych na tym koncie oraz wypłata środków zgromadzonych przez oszczędzającego na IKZE na rzecz osoby uprawnionej na wypadek śmierci oszczędzającego podlegały opodatkowaniu PIT według skali podatkowej. Po zmianach ustawodawca, chcąc zachęcić pracujących do gromadzenia oszczędności, zdecydował, że od wypłat z IKZE będzie pobierany zryczałtowany podatek dochodowy w wysokości 10% przychodu [Ustawa 2013a, art. 1, ust. 1].

2. Zmiany w funkcjonowaniu OFE

Zasady funkcjonowania OFE były od początku wejścia w życie reformy emerytalnej wielokrotnie zmieniane. Do najpoważniejszych należy zaliczyć korektę sposobu dystrybucji składki emerytalnej. Pierwotnie 7,3% podstawy wymiaru – stanowiące część kapitałową przyszłych świadczeń emerytalnych – w całości było odprowadzane do OFE. Od maja 2011 r. obowiązywały jednak nowe przepisy. Część składki przekazywanej dotąd do OFE pozostaje w ZUS na specjalnie wówczas utworzonych, mających kapitałowy charakter, subkontach (tab. 1) [Ustawa 2011].

Tab. 1. Sposób rozdysponowania części składki emerytalnej zgodnie z Ustawą z 25 marca 2011 r.

Okres, którego dotyczą wpłaty		OFE	ZUS
A	maj 2011 – grudzień 2012	2,3%	5,0%
B	styczeń – grudzień 2013	2,8%	4,5%
C	styczeń – grudzień 2014	3,1%	4,2%
D	styczeń 2015 – grudzień 2015	3,3%	4,0%
E	od stycznia 2016	3,5%	3,8%

Źródło: [Ustawa 2011, art. 21 i 22].

Korektę sposobu redystrybucji składek emerytalnych motywowano koniecznością zapewnienia większych wpływów pieniędzy do ZUS. Takie rozwiązanie ma przynieść korzyści państwu w postaci obniżenia relacji deficytu i długu publicznego do PKB, na skutek potencjalnej możliwości obniżenia dotacji do ZUS. Wprowadzane w 2011 r. zmiany okazały się jednak dla budżetu niewystarczające. Ożywione dyskusje w społeczeństwie wywołały kolejne modyfikacje w funkcjonowaniu OFE dokonane na początku 2014 r.

Najwięcej kontrowersji budzi umorzenie przez OFE 51,5% aktywów każdego z członków funduszu. Aktywa będące w posiadaniu funduszy, a w szczególności:

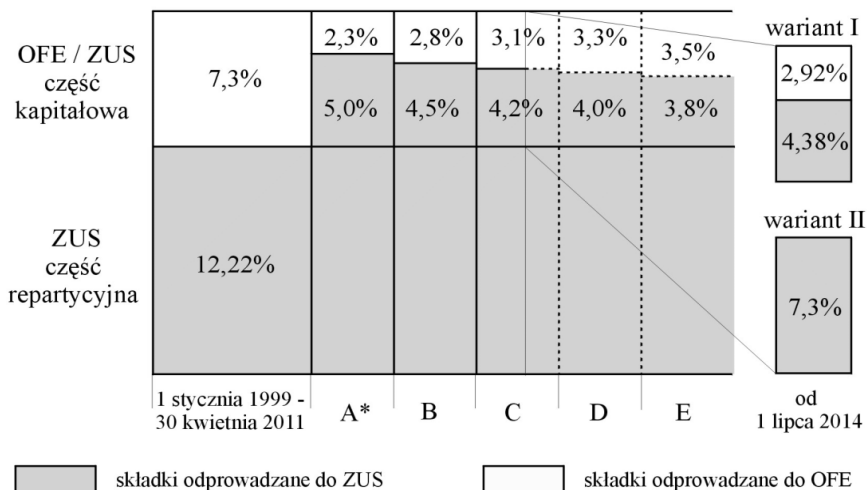
- obligacje i bony emitowane przez Skarb Państwa,
- gwarantowane przez Skarb Państwa obligacje emitowane przez Bank Gospodarstwa Krajowego na rzecz Krajowego Funduszu Drogowego,
- inne papiery wartościowe gwarantowane lub poręczane przez Skarb Państwa,
- środki pieniężne denominowane w walucie polskiej,

zostały w dniu 3 lutego 2014 r. przekazane do ZUS. Ten z kolei po zaksięgowaniu aktywów na prowadzonych przez siebie kontach ubezpieczonych niezwłocznie przedstawił do nabycia Skarbowi Państwa otrzymane wcześniej obligacje i bony emitowane przez Skarb Państwa, pozostałe zaś aktywa przeniósł do Funduszu Rezerwy Demograficznej [Ustawa 2013a, art. 23, ust. 1-2, 10]. Łączna wartość przekazanych do ZUS aktywów wyniosła 153,15 mld zł.

Wspomniana ustawa wprowadza również dobrowolność uczestnictwa w OFE. Członek funduszu będzie mógł od 1 kwietnia 2014 r. do dnia 31 lipca 2014 r. złożyć w ZUS oświadczenie o przekazywaniu składki do OFE. Możliwość taka powtórzy się w tym samym okresie w 2016 r., a następnie co cztery lata (w 2020 r., 2024 r. i kolejnych latach) [Ustawa 2013a, art. 11, ust. 1-2.]. Podobnego wyboru będą mogły dokonać również nowe osoby objęte obowiązkowym ubezpieczeniem emerytalnym. Na decyzję mają czas do 4 miesięcy, licząc od daty powstania obowiązku opłacania składek [Ustawa 2013a, art. 5, ust. 7, lit. a]. W przypadku złożenia przez ubezpieczonego oświadczenia o wyborze otwartego funduszu:

- 2,92% podstawy wymiaru składki jest odprowadzana przez ZUS do OFE,
- 4,38% podstawy wymiaru składki jest ewidencjonowana na subkoncie w ZUS [Ustawa 2013a, art. 5, ust. 3, lit. a].

Konsekwencją braku stosownego oświadczenia będzie odprowadzenie całej części kapitałowej składki na ubezpieczenie emerytalne do ZUS (rys. 2).

* okresy składkowe (A – E) zgodnie z tab. 1

Rys. 2. Sposoby rozdysponowania składki na ubezpieczenie emerytalne

Źródło: Opracowanie własne.

Ustawa wprowadza również mechanizm tzw. suwaka. 10 lat przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez członka OFE rozpoczyna się proces stopniowego przekazywania zgromadzonych środków na fundusz emerytalny w ZUS. Ma on być realizowany w taki sposób, aby w miesiącu osiągnięcia wieku emerytalnego przez członka funduszu całość zgromadzonych środków w OFE została przekazana do ZUS [Ustawa 2013a, art. 4, ust. 12].

Przekazanie w dniu 3 lutego 2014 r. do sektora publicznego 51,5% posiadanych przez OFE aktywów połączono z zakazem dla funduszy inwestowania w papiery wartościowe emitowane lub gwarantowane przez Skarb Państwa, rządu i banki centralne państw członkowskich Unii Europejskiej, Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) oraz obligacje emitowane przez Bank Gospodarstwa Krajowego [Ustawa 2013a, art. 1, ust. 25]. Jednocześnie wprowadzono regulacje dotyczące struktury portfela aktywów. Otóż wartość akcji posiadanych przez OFE w relacji do całości aktywów nie może być mniejsza niż:

- 75% do dnia 31 grudnia 2014 r.,
- 55% do dnia 31 grudnia 2015 r.,
- 35% do dnia 31 grudnia 2016 r.,
- 15% do dnia 31 grudnia 2017 r. [Ustawa 2013a, art. 35].

Ponadto wzrósł z 5% do 30% limit inwestowania przez OFE w aktywa denominowane w walutach obcych. Przyjęta regulacja jest zarazem wykonaniem wyroku Trybunału Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2011 r., który zakwestionował wcześniejsze przepisy Ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych dotyczące ograniczeń w inwestowaniu poza granicami kraju przez OFE². Zdaniem Trybunału Polska uchybiła zobowiązaniom zapewnienia swobody przepływu kapitału, które wynikają z art. 56³ TWE. W uzasadnieniu Trybunał stwierdził wówczas, że „przy wyborze sposobu lokowania swoich aktywów OFE mogą korzystać ze swobody przepływu kapitału”⁴.

Ustawodawca zdecydował również o obniżeniu opłat pobieranych od członków OFE. Dotyczy to zarówno opłat pobieranych przez ZUS (w tym przypadku należności z tytułu poniesionych kosztów poboru i dochodzenia składek na OFE nie mogą być wyższe niż 0,4% kwoty przekazanej do OFE – dotychczas ograniczenie to wynosiło 0,8%), jak i opłat od składki pobieranej przez każdy z OFE (maksymalna opłata od składki pobierana przez OFE została obniżona z 3,5% do 1,75%) [Ustawa 2013a, art. 5, ust. 27 i art. 1, ust. 20].

² Zastrzeżenia Trybunału dotyczą: art. 143, art. 136, ust. 3 oraz art. 136a, ust. 2 Ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych. Dz. U. 2004, nr 159, poz. 1667.

³ Art. 63 (dawny art. 56 TWE) wersji skonsolidowanej Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej stanowi, że „zakazane są wszelkie ograniczenia w przepływie kapitału między Państwami Członkowskimi oraz między Państwami Członkowskimi a państwami trzecimi”. Dz. U. UE 2010, C83/71.

⁴ Por. Wyrok Trybunału z dnia 21 grudnia 2011 r. w sprawie C271/09 mającej za przedmiot skargę o stwierdzenie, na podstawie art. 226 WE, uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, wniesioną w dniu 16 lipca 2009 r.

Nowością jest również to, że od 1 lipca 2014 r. fundusze emerytalne będą mogły różnicować wysokość opłaty od składki w zależności od stażu członkowskiego. Wymagane jest jednak przyjęcie przez fundusz jednolitej metodologii naliczania opłat – nie można różnicować stawek opłat w stosunku do osób posiadających taki sam staż członkowski [Ustawa 2013a, art. 4, ust. 21].

Bez zmiany pozostają natomiast miesięczne stawki opłat za zarządzanie OFE. Ustawa o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych określa maksymalne stawki⁵. Ich wysokość przedstawia tab. 2.

Tab. 2. Maksymalne stawki opłat za zarządzanie otwartym funduszem

Wysokość aktywów netto (w mld zł)		Miesięczna opłata za zarządzanie otwartym funduszem
ponad	do	
–	8	0,045% wartości aktywów netto
8	20	3,6 mln zł + 0,04% nadwyżki ponad 8 mld wartości aktywów netto aktywów
20	35	8,4 mln zł + 0,032% nadwyżki ponad 20 mld wartości aktywów netto aktywów
35	45	13,2 mln zł + 0,023% nadwyżki ponad 35 mld wartości aktywów netto aktywów
45	–	15,5 mln zł

Źródło: [Ustawa 1997, art. 136, ust. 2a].

3. Konsekwencje zmian w otwartych funduszach dla finansów publicznych

Postulowana przez rząd potrzeba precyzyjnego określenia zasad wypłaty emerytur ze środków zgromadzonych w OFE była jedną z przyczyn opisanych zmian w funkcjonowaniu OFE. Równie ważną kwestię stanowiła konieczność naprawy finansów publicznych w Polsce, których stan uległ w ostatnich latach radykalnemu pogorszeniu. Dopóki sprzyjała koniunktura gospodarcza, dopóty państwo mogło prowadzić łagodną politykę fiskalną i bez znaczącego ryzyka zwiększać oraz rolować dług publiczny. Po latach względnie stabilnego wzrostu ekonomicznego nastąpiło jednak załamanie koniunktury, które stało się wyzwaniem dla finansów publicznych. Wyraźny wzrost państwowego długu publicznego w relacji do PKB i perspektywa wprowadzenia istotnych ograniczeń w wydatkach budżetu państwa wymusiły zawieszenie w 2013 r. pierwszego (50-procentowego) proggu ostrożnościowego [Ustawa 2013d]. Przyjęte wówczas tymczasowe rozwiązania niestety nie wystarczyły. We wrześniu 2013 r. nastąpiła

⁵ Okazuje się, że każde z 13 funkcjonujących obecnie na rynku towarzystw emerytalnych pobiera opłaty za zarządzanie funduszami według maksymalnych stawek.

nowelizacja ustawy budżetowej, w której m.in. zwiększono deficyt budżetowy z 35,6 mld zł do 51,6 mld zł [Ustawa 2013c]. W końcu zaś, w listopadzie 2013 r. w kolejnej już nowelizacji ustawy o finansach publicznych 50-procentowy próg ostrożnościowy został zniesiony [Ustawa 2013b, art. 1, ust. 3, lit. 1]. Mimo tak poważnych zmian finansom publicznym w Polsce groziły ograniczenia wydatków. Według szacunków Ministerstwa Finansów państwowy dług publiczny w relacji do PKB na koniec 2013 r. wyniesie 899,5 mld zł (54,8% PKB) [Strategia 2013, s. 4]. Istniała zatem uzasadniona obawa, że w 2014 r. przekroczy on poziom 55% PKB, co spowoduje konieczność wprowadzenia restrykcji w sektorze publicznym.

Zmiany w funkcjonowaniu OFE stanowią kontrowersyjny, ale skuteczny sposób odsunięcia w czasie problemu zadłużenia państwa. Umorzenie części aktywów OFE i ich transfer do sektora publicznego w radykalny sposób poprawił bieżącą kondycję finansów publicznych. 3 lutego 2014 r. do ZUS trafiły aktywa wyceniane w dniu ich przekazania na kwotę 153,15 mld zł. Wartość nominalna papierów wartościowych wynosiła 146,1 mld, a wśród nich 130,2 mld zł stanowiły skarbowe papiery wartościowe; 15,6 mld to gwarantowane przez Skarb Państwa obligacje emitowane przez BGK na rzecz Krajowego Funduszu Drogowego i inne papiery dłużne również gwarantowane przez Skarb Państwa o łącznej wartości 0,3 mld zł. Ponadto OFE przekazały 1,9 mld zł w gotówce. Umorzenie zgodnie z ustawą skarbowych papierów wartościowych powoduje obniżenie państwowego długu publicznego o 130,2 mld zł, tj. 7,6% w relacji do PKB, oraz długu sektora instytucji rządowych i samorządowych (*general government gross debt*) o 145,8 mld zł, czyli ok. 8,5% PKB. Dokonana operacja oddala w czasie ryzyko przekroczenia zadłużenia finansów publicznych ponad ustawowe progi ostrożnościowe. Po jej realizacji państwowy dług publiczny wyniósł ok. 774 mld zł (w relacji do PKB 47,2%), a dług sektora ogólnorządowego 810 mld zł (49,5% PKB).

Budżet państwa przyjął jednak na siebie dodatkowe zobowiązania względem przyszłych emerytów, które w długiej perspektywie będą musiały być spłacone. Jeśli przyjmiemy, że w 2010 r. dług jawny sektora instytucji rządowych i samorządowych stanowił 54,9% PKB, a PKB w tym samym roku wyniósł 1 416,6 mld zł, to łączne zadłużenie państwa (dług jawny i dług ukryty⁶) wynio-

⁶ Ukryty dług publiczny stanowi sumę przyszłych zobowiązań państwa m.in. z tytułu wypłat emerytur i rent, zasiłków dla bezrobotnych oraz kosztów funkcjonowania systemu opieki zdrowotnej. Powstaje wówczas, gdy wartość bieżąca przyszłych świadczeń na rzecz obecnego pokolenia jest większa od wsparcia finansowego systemów publicznych powołanych do realizacji tychże świadczeń.

sło już wówczas 230,94% PKB, tj. 3 271,5 mld zł. Dokonane szacunki nie uwzględniają jednak istotnych zmian w zakresie funkcjonowania systemu ubezpieczeń emerytalnych, jakie nastąpiły w maju 2011 r. i lutym 2014 r., a spowodowały poważne uszczuplenie wpływów do OFE. Zmiany te z pewnością mają wpływ na dynamikę narastania długu ukrytego w kolejnych latach.

Warto również zauważyć wyraźny spadek wydatków budżetowych na obsługę długu publicznego. O ile w 2013 r. wyniosły 42,7 mld zł, o tyle w 2014 r., zgodnie z ustawą budżetową na 2014 r., ich wysokość została zaplanowana na 36,2 mld zł. Operacja przekazania do sektora publicznego części aktywów otwartych funduszy ułatwi obniżenie deficytu sektora finansów publicznych poniżej przyjętego w kryteriach konwergencji dopuszczalnego progu 3% PKB. Przewiduje się, że w 2014 r. deficyt budżetowy wyniesie 47,5 mld zł, czyli ok. 2,8% w relacji do PKB. Osiągnięcie takiego poziomu deficytu może skutkować zamknięciem procedury nadmiernego deficytu, która została nałożona na Polskę w 2009 r.

Podsumowanie

Dokonane zmiany w funkcjonowaniu OFE ograniczają się w głównej mierze do korekty sposobu redystrybucji składek na ubezpieczenie emerytalne i przekazaniu do sektora publicznego części aktywów, którymi dotychczas zarządzały otwarte fundusze. Umorzenie obligacji skarbowych przyczyniło się do redukcji zobowiązań państwa, obniżenia kosztów obsługi długu publicznego i jego relacji względem PKB – w tym znaczeniu uzyskano pewne krótkookresowe korzyści.

W długookresowej perspektywie wprowadzone zmiany powodują niestety dalszy wzrost długu ukrytego finansów publicznych obciążającego przyszłych emerytów. Jednak „nowa sytuacja demograficzna nie pozwala na dalsze korzystanie z dywidendy wynikającej ze wzrostu liczby ludności” [Góra, 2014]. W związku z tym końcowa ocena podjętych ostatnio decyzji w zakresie funkcjonowania OFE jest negatywna.

Literatura

Góra M. (2014), *Polityka społeczna w warunkach nowej demografii Europy*, referat z II Ogólnopolskiej Konferencji Demograficznej po akcesji Polski do Unii Europejskiej pt. „Państwo, regiony i miasta wobec przemian demograficznych”, Opole-Kamień Śląski, 12-15.05.2014 r.

[Strategia 2014] *Strategia zarządzania długiem sektora finansów publicznych w latach 2014-2017*, Ministerstwo Finansów, Warszawa 2013.

- [Ustawa 2013a] Ustawa z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z określeniem zasad wypłaty emerytur ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych. Dz. U. 2013, poz. 1717.
- [Ustawa 2013b] Ustawa z dnia 8 listopada 2013 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. 2013, poz. 1646.
- [Ustawa 2013c] Ustawa z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy budżetowej na rok 2013, Dz. U. 2013, poz. 1212.
- [Ustawa 2013d] Ustawa z dnia 26 lipca 2013 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych, Dz. U. 2013, poz. 938.
- [Ustawa 2011] Ustawa z dnia 25 marca 2011 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem systemu ubezpieczeń społecznych, Dz. U. 2011, nr 75, poz. 398.
- [Ustawa 2004a] Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o pracowniczych programach emerytalnych, Dz. U. 2004, nr 116, poz. 1207 z późn. zm.
- [Ustawa 2004b] Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o indywidualnych kontach emerytalnych oraz indywidualnych kontach zabezpieczenia emerytalnego. Dz. U. 2004, nr 116, poz. 1205 z późn. zm.
- [Ustawa 1998] Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Dz. U. 1998, nr 137, poz. 887.
- [Ustawa 1997] Ustawa z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych. Dz. U. 1997, nr 139, poz. 934 z późn. zm.

CHANGES IN FUNCTIONING OF OPENED PENSION FUNDS – IMPLICATIONS FOR THE PUBLIC FINANCE IN POLAND

Summary: The deteriorating state of public finances in Poland causes, that quite unexpected and controversial decisions are often taken in order to improve their condition. One should recognize those changes of functioning of opened pension funds, including corrections of the manner of the redistribution of contributions for the pension plan and moving the part of assets, which were managed to the public sector.

According to the author, the accepted changes are, above all, aimed for keeping the public debt below statutory prudence thresholds, whereas in smaller step serve providing for the stability of the pension scheme in Poland. The reform in such a shape is undermining the confidence of the society and in the future it will cause an increase in loads for payers of contributions and the state budget for the pension scheme.

Keywords: public finance, pension funds.